

The Lecture

by เด็กสวนโมกข์

รมณีย์ในใจ รมณีย์ในชุมชน

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ | ชยสาโรภิกขุ | พระนวลจันทร์ กิตติปัญญา |
พระมานพ มานิต | ศ.นพ.ประเวศ วะสี | ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย ฯลฯ

รมณีย์

โอวาทสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต)

มอบแนวทางการดำเนินงานแก่หอจดหมายเหตุพุทธทาส

อันกปัญญ ในวาระสัปดาห์สวนโมกข์กรุงเทพ เมื่อวันที่ ๑๓.๓.๖๔

“พุทธศาสนาในเมืองไทยตอนนี้ ใกล้เคียงเหมือนน้ำที่ไหลแต่ขาดเปล่า ขวดคือประเพณี พิธีกรรมยังอยู่, แต่เนื้อในที่เป็นธรรมะแทบจะหมด เพราะงั้นเวลานี้สำคัญมากเอาน้ำมาใส่ขวดให้ได้...”

ขอให้ทำงานเพื่อประโยชน์สุขของพหุชน

ที่พูดเมื่อก็อยากจะได้ทราบความเป็นไปของสวนโมกข์ ที่ว่าได้ทำงานก็นี้แหละก็ ตามวัตถุประสงค์จุดหมายวางไว้แล้ว ทำงานเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน นี้ก็เข้าหลัก พุทธนิตาย พุทธนุชชาย โลกานุกมฺปาย เพื่อประโยชน์สุขของพหุชน เพื่อเกื้อการุณย์ แก่ชาวโลกทั้งหมด อันนี้เป็นจุดมุ่งหมาย อุดมคติของพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสตั้งแต่ เริ่มส่งพระสาวกรุ่นแรก ๖๐ องค์นะไปประกาศพระศาสนาที่พุทธพจน์นี้”

ทำวัดในหมู่บ้านให้ฟื้นก็คือฟื้นประชาชน

คนจำนวนไม่น้อยมองเห็นวัดเป็นแค่ที่ทำพิธีเผาศพ จะไปก็ต่อเมื่อเผาศพ ไม่มีเหตุอื่น ที่จะต้องไปเลย นี่คือสภาพของพุทธศาสนาตามหนึ่ง เรื่องใหญ่ทีเดียว มันจะอยู่ได้ หรือไม่ได้ก็ตรงนี้แหละ

แต่ก่อน วัดแต่ละวัดเป็นวัดของชาวบ้าน เป็นวัดของหมู่บ้าน วัดชื่อนี้เป็นวัดของเรา มีความผูกพันกัน มีความสำคัญต่อชีวิต

ปัจจุบันวัดกับบ้านมันจะแยกกันแล้ว โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่เขาไม่ค่อยได้ไปวัด เวลาไปวัดเขามองวัดอย่างไร ภาษาสมัยใหม่เขาเรียกว่าแปลกแยก ไม่รู้สึกสัมพันธ์ ทำอย่างไรจะฟื้นพุทธศาสนาที่เป็นของหมู่บ้าน ชุมชน ให้ฟื้นขึ้นมา ถ้าอันนี้ไปหมดเราจะฟื้นข้างบนอย่างไรก็ไม่ยั่งยืน

พุทธศาสนาในเมืองไทยตอนนี้ ใกล้เคียงเหมือนน้ำที่ไหลแต่ขาดเปล่า ขวดคือประเพณี พิธีกรรม นี่ยังอยู่, แต่เนื้อในที่เป็นธรรมะแทบจะหมด เพราะฉะนั้นเวลานี้สำคัญมากเอาน้ำกลับมาใส่ขวดให้ได้”

หมู่บ้านของเรา เราอยู่ด้วยกัน ก็ต้องทำให้เป็นรมณีย์

นายมชะอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ทำมาหากินที่นั่น ถึงเวลาก็มาทำงานที่ลานบ้าน ทำที่ทำงานของแกให้มันสะอาดเรียบร้อย เรียกว่าทำให้เป็นรมณีย์ รมณีย์ก็คือสะอาดสะอาดอัน ดูเรียบร้อย น่าดู น่าชม น่าใช้งาน น่านั่งทำงาน ... ถนนหนทางไม่เรียบร้อยก็ไปทำให้เรียบร้อย ให้เดินทางกันได้คล่อง สระน้ำบ่อน้ำมันแห้ง-ไม่มี ก็ไปขุดสระน้ำ ทำสะพาน

เมื่ออยู่กันดีแล้วเราสบาย แกก็ชวนชาวบ้านอย่าไปประพฤติไม่ดี ให้รักษาศีลห้า ศีลห้าก็คือเว้น อย่าไปทำโน่น อย่าไปทำนี่, ธรรมะไม่ใช่มีแค่ภาคปฏิเสศ มันต้องมีบวกด้วย

หลักธรรมในพุทธศาสนามีฝ่ายลบ ก็ต้องมีฝ่ายบวก

ศีลห้านี้เป็นฝ่ายลบ กันไม่ให้ผิด, หลักธรรมฝ่ายบวกสำคัญที่สุดที่ท่านย้ำคือ สังคหวัตถุ ๔

ในเมืองไทยแทบจะหายไป สังคหวัตถุ ๔ นี้เป็นประเพณีของสังคมพุทธ อยู่ในสังคาลกสูตร สังคาลกสูตร คือคิหิวินัยหรือวินัยของคฤหัสถ์ เป็นแบบแผนที่ชาวบ้านจะต้อง ประพฤติ ปฏิบัติธรรม คาถาปิดท้ายของคิหิวินัย สังคาลกสูตร คือ สังคหวัตถุ ๔ ประการ พระองค์ตรัสว่า สังคมมนุษย์ ตั้งแต่ครอบครัวขึ้นไป ถ้าไม่มีธรรม ๔ ประการนี้ เหมือนไม่มีลิ้มยึดล้อรถไว้ สังคมก็จะอยู่ไม่ได้

สังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตา นี่ต้องคู่กับศีลห้า สิ่งที่มีขมมานพทำอยู่ในหลักสังคหวัตถุ ๔ เราก็ทำสังคหวัตถุ ๔ และกำกับคนไม่ให้ผิดศีลห้าด้วย

รมณีย์เป็นที่ตั้งต้นพระพุทธศาสนา

‘รมณียะ วต ภูมิภาโค พื้นถิ่นภูมิภาคนี้นี้เป็นที่รมณีย์หนอ’ นี่คือคำของพระพุทธเจ้า แล้วพระองค์ก็ทรงบรรยายว่า มีไพโรสณฑ์ มีแม่น้ำสะอาดไหลเย็น มีทำนน้ำ มีบริเวณที่สะอาด

นำดูน่าชื่นชม และทรงบอก 'ที่นี้ละเหมาะสำหรับการทำความเพียร' แล้วเราจึงนั่งลง ณ ที่นั้น นี่คือจุดสำคัญในพระไตรปิฎก คือจุดเริ่มของพุทธศาสนา ที่โคนต้นโพธิ์ อรุณเวลาเสนา-นิคม *โพธิรุกขมูล* รุกขมูลของต้นโพธิ์

องค์ประกอบของรมณีย์ ๑. ฉายาทกสมบัติ -พร้อมด้วยร่มไม้และสายน้ำ ๒. ภูมิภาคสมบัติ -บริเวณพื้นที่น่าเดินน่าชม สะอาดเรียบร้อย ๓. บุคคลสมบัติ -ไม่มีคนร้าย มีแต่คนดี ๔. คมนาคมสมบัติ -ไปมาปลอดภัย ไม่ใกล้ไม่ไกลเกิน

สังคมไทยต้องฟื้น ถ้าขนาดธรรมะพื้นฐานนี้ฟื้นไม่ได้นี่ไม่ไหวแล้ว อย่างน้อยคำว่า รมณีย์ ต้องกลับมา ต้องทำให้ได้ ฝากชาวพุทธไว้บนรมณีย์นี้เรื่องใหญ่! สภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมนี้เป็นพื้นฐานของชีวิตและเป็นพื้นฐานการปฏิบัติธรรมด้วย

ถ้าเมืองไทยเป็นถิ่นรมณีย์ก็ไม่ต้องกลัว ท้าโลกจะต้องชื่นชมแล้วจะต้องยกประเด็น เป็นผู้นำของยุคคอนกรีตสิ่งแวดล้อม รมณีย์นี้ ถ้ารมณีย์อยู่ สิ่งแวดล้อมอยู่

รมณีย์คือนิพพาน

เคยเห็นไหม พุทธพจน์ตรัสเทียบนิพพาน บอกว่าพระองค์เหมือนผู้ชี้ทาง มีคนผู้หนึ่งจะไปสู่จุดหมายแต่ไปไม่ถูก มีทางแยกซ้ายแยกขวาจะไปทางไหน พระองค์ก็เทียบว่าผู้ชี้ทางคือตถาคต นายคนนั้นไปตามทางที่พระองค์ชี้แล้วก็ถึงจุดหมายได้พบที่รมณีย์ แล้วพระพุทธองค์ก็ตรัสบอกว่าที่รมณีย์นั้นคือนิพพาน นี่คือคำอุปมาอุปไมย

พระอรหันต์ไปอยู่ที่ไหน ที่นั่นไซ้ชรัเป็นรมณีย์

แม้แต่ที่นั่นไม่เป็นรมณีย์ ตัวท่านเองเป็นรมณีย์ ก็ทำให้ที่นั่นน่ารื่นรมย์ คนเขาไม่สบาย ร้อนรุ่มกุ่มใจ อะไรต่ออะไร มาเจอพระอรหันต์แล้วก็สบาย เป็นรมณีย์ เพราะฉะนั้นตัวพระอรหันต์เองก็เลยเป็นรมณีย์ด้วย

พระพุทธเจ้าเริ่มที่รมณีย์ ... ประทับนั่งเพียรๆ ที่รุกขมูล จบแล้วก็กลายเป็นพระอรหันต์ กลายเป็นรมณีย์เอง ไปไหนก็พารมณีย์ไปด้วย เพราะฉะนั้นนี่แหละรมณีย์สำคัญ พาพื้นที่ให้เกิด แล้วพระพุทธศาสนาจะมีความหมาย

วัดวิถีใหม่

จะสอนพระพุทธศาสนาแก่ชาวบ้าน จะให้วัดต่างๆ เป็นศูนย์กลาง จะต้องมี

๑. พระจะต้องรู้ธรรมที่จะสอน เรื่องการอยู่ร่วมกัน-ทิศ ๖, ทิฏฐธัมมิกัตถะ-ธรรมให้ผลในปัจจุบัน ธรรมนี้สำคัญมาก

๒. ทำถิ่นของตนให้เป็นรมณีย์ แล้ววัดก็จะเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน น้ำมีกิน ดินไม้ก็มี อาหารก็มี

รมณีย์เชื่อมต่อกับมนุษยที่รุกขมูล

รมณีย์นี้มันมาเชื่อมต่อกับมนุษยที่รุกขมูล รุกขมูลก็คือว่า มนุษย์อาศัยร่มไม้ รุกขมูลหมายถึงร่มไม้ โคนไม้ แล้วก็สัมพันธ์กับธรรมชาติใช้ธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ ถ้าเรายังรักษารุกขมูลไว้ ต้นไม้ก็อยู่, ถ้าเราไม่ต้องอาศัยรุกขมูล ก็จบ ต้นไม้อยู่ไม่ได้ คนไทยยังอาศัยรุกขมูล ต้นไม้ก็ยังอยู่ ธรรมชาติก็อยู่ได้

พูดถึงมูลที่ ๑ แล้วก็ไปให้ครบ ๓ มูล จนถึงนิพพาน ไปบรรจบนิพพานก็ทำตัวเป็นรมณีย์... ที่นี้มันมีอีกสองมูลที่น่าจำ เป็นว่าวันนี้คุยอีก เรื่องธรรมะขั้นมูล มี ๓ ข้อ

ธรรมะชั้นมูล มี ๓ ข้อ

๑. รุกขมูล หมายถึงร่มไม้ โคนไม้ แล้วมันก็ไปสัมพันธ์กับธรรมชาติ เป็นสัญลักษณ์ของรมณีย์

๒. ฉันทมูล เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าเน้นมาก *ฉันทมูลกา สัพเพ ธัมมา* ธรรมทั้งปวงมีฉันทะเป็นมูล

ฉันทะมี ๒ ด้าน ด้านหนึ่งท่านเรียกว่า *ตณฺหาฉันทะ* คืออยากเสพผัสสะ อยากเพื่อตัวเอง หลวงพ่อพุทธทาสเรียกว่า *ตัวกู ตณฺหาฉันทะ*นี้เป็นมูลของ *ปัญญาปทานักขันธา* คืออุปาทาน เกิดเป็นอุปาทานในเบญจขันธ์ นี่คือสายทุกข์ทั้งหมด

ฉันทะอีกตัวเป็น *กุศลฉันทะ* มีหลายชื่อ ธรรมฉันทะ สภาวะฉันทะ กัตตุกัมยตาฉันทะ นี่แปลว่าอยากทำ เช่น เห็นพื้นไม้สะอาดเรียบร้อยก็อยากให้มันสะอาด เห็นต้นไม้เขียวเงาก็อยากให้เห็นเขียวขจี อยากอย่างนี้หมดปัญญา

๓. ปาโมขมุขมูล แปลว่า ธรรมะที่มีปราโมทย์เป็นมูล ปราโมทย์เป็นภาษาไทย เอาตามสันสกฤตว่า *ปราโมทย* แปลว่าความสดชื่น แจ่มใส เบิกบานใจ ปลอดโปร่ง โล่งเบาใจ ใจไม่มีน้ำหนัก กุศลธรรมจะมาก็มาง่าย ที่นี้ก็เจริญในธรรม

ขอให้ช่วยกันสร้างรมณีย์

เอาละนะโยม เป็นอันว่าขอให้ช่วยกันสร้างรมณีย์ ให้ถิ่นไทยเป็นรมณีย์ ไม่มีรมณีย์ ฉันทะหงอย พอมีรมณีย์สร้างไปทั่วแล้ว พอไปไหนก็ฉันทะ พอฉันทะมาปราโมทย์ตามทันทีเลย พอปราโมทย์มาที่นี้ก้าวหน้าในการปฏิบัติธรรมทุกเมื่อ เข้าพุทธภาสิตที่ว่า *ปาโมขพพุลลา โทถ เขมฺ ปตฺเตถ ภิกฺขโว* ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเป็นผู้มากด้วยปราโมทย์ พึงปรารถนาความเกษมเกิด อาตมาก็เป็นอันว่าขอจบเท่านี้

ขออนุโมทนาทุกท่าน เจริญพร.

ปราภรรรม ทำบุญครบรอบสิบปีสวนโมกข์กรุงเทพ ๒๕.๓.๖๕

โดย พระมานพ มานิต วัชราน้ำไหล จ.สุราษฎร์ธานี

วันนี้เป็นวันทำบุญครบรอบสิบปีสวนโมกข์กรุงเทพ อาตมา เคยบอกหมอบัญชาว่า ‘สวนโมกข์กำลังเติบโตที่กรุงเทพฯ’

เมื่อวานหมอบัญชาพาเดินดูต้นไม้ ดอกโมกข์ จำปีจำปานานาชนิดกำลัง
ผลิบาน อาตมา รู้สึกว่าสวนโมกข์สิบปีเริ่มออกดอกออกผลตามปณิธาน
พุทธทาสแล้ว

ทำเพื่อผู้อื่น

การเกิดขึ้นของสวนโมกข์ นั้นก็ด้วยหัวใจพระโพธิสัตว์ คือการทำเพื่อผู้อื่น,
การค้นคว้าของพุทธทาส ความเสียสละของครอบครัว, การย้ายสวนโมกข์
จากพุมเรียงมาไชยาเพื่อเผยแผ่ให้มาก ทั้งหลายเหล่านั้นก็คือการ
ทำเพื่อผู้อื่น และด้วยเหตุปัจจัยสวนโมกข์ได้ขยับขยายมาตั้งอยู่ที่กรุงเทพ
นี้ก็ด้วยเจตนาทำเพื่อผู้อื่น

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

ธรรมที่สะท้อนจากพระพักตร์พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร พุทธทาสภิกขุ
ท่านกล่าวไว้ว่า ประกอบด้วย

๑. สุธิ คือ ใจที่บริสุทธิ์ คือใจที่ซื่อ ใจที่ตรง ตรงต่อความถูกต้อง ไม่ลำเอียง
๒. ปัญญา คือ สามารถจัดการกับความทุกข์ได้
๓. เมตตา คือ ความรัก คาง่ายๆ แต่ทำให้บริสุทธิ์ยาก, ต้องเอาอึดตาออก
๔. ขันติ คือ พร้อมทน ไม่ไขว่อดทน รู้ว่ามันยาก แต่พร้อมๆ จะทำ

สืบสานปณิธาน

ปณิธานที่ท่านพุทธทาสฝากไว้ มี ๓ ประการ

๑. เข้าถึงหัวใจศาสนา : คือเข้าถึงใจที่ไม่เป็นทุกข์, สวนโมกข์
กรุงเทพสร้างมาสิบปี ทำให้คนมาที่นี่ สบายใจได้หรือยัง
๒. ทำความเข้าใจระหว่างกัน: เมื่อวานมีครูบาอาจารย์หลายสำนัก
นิกาย มาร่วมกันหาแนวทางดำรงศาสนาให้มั่นคง สวนโมกข์เปิด
กว้างให้ทุกศาสนา ทุกนิกาย ทุกสำนักครูบาอาจารย์ได้ศึกษา
ทำความเข้าใจกัน
๓. ถอนออกมาจากวัตถุนิยม: วัตถุที่นำนิยมก็ไม่พ้น รูป เสียง กลิ่น
รส สัมผัส ธรรมารมณ์ ที่น่ารักใคร่พอใจ, ถอนคือไม่จมทั้งจากสุข
และทุกข์ เพราะทั้งสุขทุกข์ต่างมีความผันแปรเปลี่ยนแปลง
ถ้ายอมรับ เข้าใจ ก็จะถอนออกมาได้

สมควรแก่เวลาแล้ว ขอความสุขความเจริญแห่งธรรมได้ปรากฏชัดบน
เส้นทางแห่งธรรมทุกท่าน เจริญพร.

ขอขอบคุณ Pic : ภาควงุมิ ประทุมเจริญ, เศรษฐวิทย์ วัชรบงกชมณี

สัมโมทณียกถา ทำบุญครบรอบสิบปีสวนโมกข์กรุงเทพ ๒๕.๓.๖๔

โดย พระนวลจันทร์ กิตติปัญญา สถานปฏิบัติธรรมวิวิฏฐะ จ.เลย

ขอเจริญธรรมทุกท่าน

แต่ละท่านมีทุกข์ไหม? แล้วทุกข์ทุกวันไหม?
เมื่อมีทุกข์ เราก็ไม่ปรารถนาจะอยู่กับทุกข์ ปรารถนาจะพ้นทุกข์
ทำโครงการทำที่สุดแห่งทุกข์จะพึงมีแก่เราได้?
ถ้าเรายังทุกข์ ยังไม่พ้นทุกข์ จะไปโปรดไปช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
นี้ง่ายหรือยาก?

ศึกษาและปฏิบัติจริงจังจึงเผยแพร่

อาจารย์พุทธทาสท่านมีปณิธานในการศึกษาและปฏิบัติชนิดจริงจังช่วงหนึ่ง
แล้วท่านจึงเผยแพร่ จึงขอฝากทุกท่านนี้ถึงจิตเดิมของหลวงปู่พุทธทาส
สมัยนั้น และให้มีการศึกษาและปฏิบัติกันอย่างจริงจังกัน

พูดถึงการทำบุญ

บุญนี้ทำ ทำแล้วก็มีลักษณะที่เกลี้ยง ทำที่ไหน ทำเมื่อไหร่ ก็เกลี้ยงที่นั่น

หนึ่งจุดหมายหลายแนวทาง

อาตมาศึกษามาจากสายพองยุบ พอเราฝึกมาแบบไหนก็มักยึดมั่นถือมั่น
แนวนั้น ผ่านเวลาไปอาตมาจึงค่อยเปิดกว้างลองฝึกแนวอื่นๆ
ครั้งหนึ่งไปอยู่กับหลวงปู่เอี่ยม (ศิษย์อาจารย์พุทธทาส) ขณะกวาด
ลานหินโค้ง เกิดกระทบเข้ากับไตรสิกขาธรรมหนึ่ง เขียนว่า 'อันความวุ่นวาย
หาความว่าง' ความรู้สึกขณะนั้น คำนี้ยิ่งใหญ่มาก และอ่านต่อไป 'ไม่มีทาง
ไปไหนสหายเอ๋ย' อาตมาขนพองสยองเกล้านี้ถึงท่านผู้แต่ง เขาอาตมาทรุดลง

คุกเข่าขอขมา เสมือนหลวงปู่อยู่ตรงหน้า และเหมือนเราเป็นเด็กน้อยที่ไม่มี
ความรู้ความเข้าใจ อาตมาก็กราบขออโหสิ หลังจากนั้นความยึดมั่นถือมั่น
ในแนวทาง วิธีการ ก็เบาบางลงไป บัดนี้ได้มานั่งที่นี่ สวนโมกข์กรุงเทพ
ก็เป็นผลจากเหตุนี้

ถ้าไม่มีสวนโมกข์ไชยา ก็ไม่มีสวนโมกข์กรุงเทพ

อาตมามีปณิธานตั้งใจจะ 'ย้อนจากผลไปหาเหตุ' ตั้งใจนำศรัทธาญาติโยม
เดินจากสวนโมกข์กรุงเทพ ไปหาเหตุคือ 'สวนโมกข์ไชยา' ตั้งใจจะเดิน
๑ พฤษภาคม ไปให้ถึงไชยา ๒๗ พฤษภาคม (วันล้ออายุ) ถ้าทำได้ก็เป็นดี
ปกติอาตมาไม่ค่อยตั้งปณิธาน สัจจะกับใครง่ายๆ แต่ทว่าก็มีสิ่งนี้แหละ
ที่เป็นความในใจ ที่ตั้งใจไว้ และยังคงคาใจอยู่ จึงขอชวน 'เดินธรรมยาตรา
จากผลไปหาเหตุ จากสวนโมกข์กรุงเทพไปไชยา'

ขอขอบคุณ Pic : คมสัน อาจฝึกปลั่ง, ภาคภูมิ ประทุมเจริญ

สุนทรภษา ทำบุญครบรอบสิบปีสวนโมกข์กรุงเทพ ๒๕.๓.๖๔

โดย ศ.เกียรติคุณ นพ.เกษมวัฒนชัย ประธานกรรมการจัดตั้งหอจดหมายเหตุพุทธทาสอินทปัญโญ

ที่มาที่ไปสวนโมกข์กรุงเทพ

สวนโมกข์กรุงเทพเกิดขึ้นได้ก็ด้วยได้รับการสนับสนุนจากผู้คนจำนวนมาก ดำริแรกมาจากท่านอาจารย์โพธิ์ ท่านอยากให้นำคำสอนของพระพุทธเจ้า, พุทธทาสภิกขุ จากไชยามาเก็บรักษาและเผยแพร่ให้มากภาษา มากสื่อ เข้าถึงคนให้มากที่สุด

พิธีลงนามความร่วมมือ ๓ ภาค

ครบสิบปีสวนโมกข์กรุงเทพวันนี้จะมีพิธีลงนามความร่วมมือ ๓ ภาค คือ ๑. มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ๒.กองทุนเพื่อพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ ๓.บริษัท ไลน์(ประเทศไทย)จำกัด ร่วมกันทำสิ่งที่ดำริและวางวัตถุประสงค์ไว้

เมื่อสิบปีที่แล้ว สิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก, สมัยพุทธกาล ใช้วิธีเทศน์ ฟัง สวด, บัดนี้เปลี่ยนเป็นสื่อออนไลน์ ซึ่งทำทนายชาวพุทธว่าจะใช้สื่ออย่างไร

ประเทศไทยโชคดีมากที่มีมหาปราชญ์ทางพุทธ อาทิ ท่านอาจารย์มั่น, พุทธทาสภิกขุ, สมเด็จพระ ป.อ.ปยุตโต, ท่านอาจารย์ชา ฯลฯ ทำให้เถรวาทไปได้ตรง ไม่โซซัดโซเซ การได้เกิดมาเป็นคนไทยพบศาสนาพุทธ นี่เหมือนได้ของขวัญชีวิต ทำอย่างไร เราจึงจะถ่ายทอดของขวัญชีวิตจากรุ่นเราไปยังคนรุ่นต่อไป

ฟื้นชุมชน

เมื่อครู่ หมอบัญชาเล่าว่าสมเด็จพระ ป.อ. ปยุตโต เป็นห่วงชุมชน ชุมชนไทย เคยเข้มแข็งมาก เหตุแห่งความเข้มแข็งเพราะมีความแน่นแฟ้น ๒ ระดับคือ ครอบครัวและชุมชน

ชุมชนไทยแต่โบราณ 'ความเป็นพี่น้องสำคัญที่สุด' เดี่ยวนี้ห่าง ห่างพินิจห่าง ห่างญาติมิตร เมื่อต้องดิ้นรนเอง ต้องตัดสินใจเอง อะไรผิดถูกชั่วดีจึงเป็นเรื่องใหญ่มากสำหรับคนรุ่นใหม่

ชุมชนไทยถือความสามัคคี เพื่อความอยู่รอดของทุกคนในชุมชน, ทว่าวันนี้วัตถุนิยมทำให้ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างเอาตัวรอด บริบทที่ต้องช่วยกันก็จางลงไป นี่คือสภาพความเปราะบาง ชุมชนกำลังถูกกดดันจากวัตถุนิยมและอบายมุขอย่างมาก, ชุมชนกำลังต้องการศาสนธรรม คุณธรรม จริยธรรมมาก

Digital Technology ต้องทำ ๒ อย่าง ๑.Digital Highway -Ruralway ทำยังไงให้ไปถึง ๒. Digital Content นำเนื้อหาที่เป็นประโยชน์แก่เขาไปให้เขาให้ได้, ทั้งสามภาคชี้ชัดเจนแล้วใครรับผิดชอบเรื่องอะไร

ทำไปทำไม?

เราจะทำไปทำไม? พระพุทธเจ้าตรัสแก่พระสงฆ์เอหิภิกขุฯ คณะแรกว่าให้ไปเผยแพร่คนละทิศ 'พุทฺชนะหิตายะ พุทฺชนะสุขายะ' ไปเพื่อสร้างประโยชน์แก่มหาชน และสร้างความสุขแก่มหาชน, นี่คือคำสั่งของพระพุทธเจ้า

'พุทฺชนะหิตายะ พุทฺชนะสุขายะ' เพื่อสร้างประโยชน์ สร้างความสุข-สร้างประโยชน์ แต่ทะเลาะกันก็ไม่เอา, ต้องมีความสุขด้วย, สุขคนเดียวก็ไม่เอา, ต้องสุขสามัคคี ขอบคุณมากครับ

ขอฝาก ๒ ข้อ

๑. วัตถุประสงค์ที่เราจะทำสวนโมกข์กรุงเทพ, reach out ไปให้ถึงด้วยภาษาต่างๆ ให้มากที่สุด, ด้วยสื่อประเภทต่างๆ ให้มากที่สุด, สู้กลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด
๒. คำปรารภจากท่านป.อ. ปยุตโต อย่าลืมระดับชุมชน, ขอเพิ่มว่าชุมชนต้องการมากๆ ขออนุญาตฝาก ทั้งสามภาค โทษๆจะลงนามแล้ว ขอนำพุทธโอวาท เมื่อสองพันกว่าปีมาเป็นเป้าหมาย คือ "พุทฺชนะหิตายะ และพุทฺชนะสุขายะ"

ภาพบรรยากาศ ทำบุญครบรอบสิบปีสวนโมกข์กรุงเทพ ๒๕.๓.๖๕

สวนโมกข์กรุงเทพ, LINE ประเทศไทย, กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ลงนามความร่วมมือผลิตรายการ “ทำอะไรก็ธรรม”

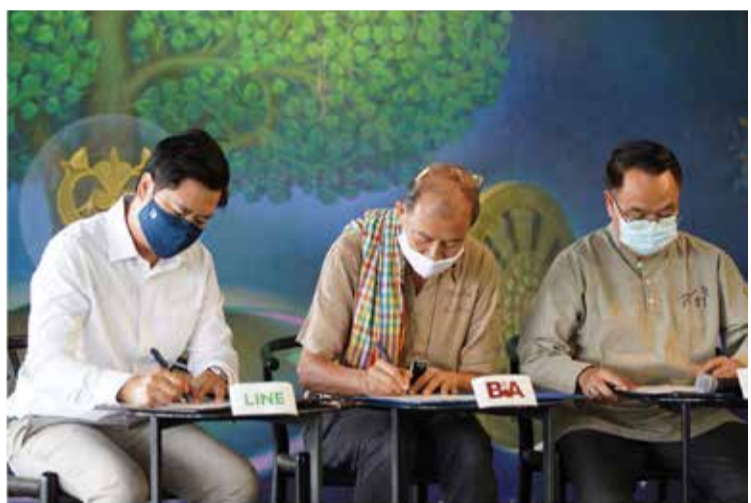
‘สวนโมกข์กรุงเทพ’ ร่วมกับ ‘LINE ประเทศไทย’ และ ‘กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์’ เปิดช่องทางใหม่ ‘ทำอะไรก็ธรรม’ ช่องสารคดีสร้างแรงบันดาลใจ ที่ ‘นที เอกวิจิตร’ หรือ ‘อู๋ย บุคดาเบลส’ จะออกเดินทางพาคุณได้ไปพบกับ ‘๑๒ คน ๑๒ เรื่องราว’ พร้อมวิถีที่เปี่ยมพลัง

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ได้จัดงานทำบุญวาระครบสิบปีสวนโมกข์กรุงเทพ โดยในงานได้มีพิธีลงนามความร่วมมือ ๓ ภาคี คือ ๑. มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ๒. กองทุนเพื่อพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ ๓. บริษัท LINE (ประเทศไทย) จำกัด ร่วมผลิตสื่อสร้างสรรค์ โดยสื่อแรกที่จะผลิตคือสารคดี “ทำอะไรก็ธรรม”

นพ.บัญชา พงษ์พานิช กรรมการและเลขานุการมูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ กล่าวว่สามัยท่านอาจารย์พุทธทาสเป็นพระรูปแรกที่ช็อกกล้องถ่ายรูปที่ดีที่สุดเพื่อเก็บภาพมาประกอบธรรม ส่องสารและเผยแพร่ รวมถึงได้บันทึกเสียงออกอากาศทุกวันอาทิตย์ผ่านกรมประชาสัมพันธ์

“10 ปีที่แล้วเราเกิดหอจดหมายเหตุ จะทำอย่างไรที่จะให้คลิปดีๆ ได้ส่งสารไปหาผู้คนบ้าง ซึ่งที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่ช่วยเผยแพร่ผลงานธรรมะสู่สาธารณชน ก่อนจะต่อยอดเชิงรุกกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์มาร่วมมือในการผลิตรายการ ทำอะไรก็ธรรม”

ดร.ธนกร ศรีสุขใส ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กล่าวว่ มีความสุขและตื่นเต้นใจที่ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนร่วมผลิต

จากซ้ายไปขวา :
กมลพ ศุภมานพ รองประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรกิจคอนเทนต์
นพ.บัญชา พงษ์พานิช กรรมการและเลขานุการมูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
ดร.ธนกร ศรีสุขใส ผู้จัดการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

รายการในครั้งนี้ ซึ่งโดยส่วนตัวทำให้คิดว่าพระพุทธเจ้าเป็นนักการสื่อสารชั้นยอดที่หลักสูตรนิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชนไม่เคยสอน โดยทำให้เห็นจากการเทศนาผ่านสาวกและสาวกก็นำคำสอนนั้นไปเผยแพร่ต่อ

“สื่อในภาวะปกติ กิเลสไม่มีก็บั่นให้มี การเปิดรับสื่อมีความสำคัญและในปัจจุบันงานวิจัยชี้ว่ามีการใช้สื่อในการระราน และ hate speech มากที่สุด โดยส่วนตัวมุ่งหวังว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่คำสอนพระพุทธศาสนา ถึงที่สุดแล้วมีความรู้สึกว่ศาสตร์ในโลกนี้ที่อธิบายตัวเองได้ดีที่สุดไม่ใช่ศาสตร์ทางโลก แต่เป็นพุทธธรรม โดยถือเป็นจุดตั้งต้นที่ดีที่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการผลิตรายการทำอะไรก็ธรรม และมี LINE ประเทศไทย เป็นช่องทางการเผยแพร่”

‘ทำอะไรก็ธรรม’ ช่องสารคดีสร้างแรงบันดาลใจ ที่ ‘นที เอกวิจิตร’ หรือ ‘อู๋ย บุคดาเบลส’ จะออกเดินทางพาคุณได้ไปพบกับ ‘๑๒ คน ๑๒ เรื่องราว’ พร้อมวิถีที่เปี่ยมพลัง ติดตาม ‘ทำอะไรก็ธรรม’ ได้ทุกวันพฤหัสบดีที่ 1 และ 3 ของเดือน 9.00น. ทาง LINE TV เริ่มตอนแรก 15 เม.ย. 2564

ทำอะไรกรรม EP1 “มาจากดิน อยู่กับดิน กลับสู่ดิน”

เอ็มโซเฟียน เบญจเมธา

ดินมันก็คือบ้าน
เป็นบ้านของทุกสรรพสิ่ง
มันเป็นบ้าน
มันเป็นที่พักอาศัย
มันเป็นต้นทุนของอาชีพ

อู๋ บุคตาเบลส สนทนากับ ‘เอ็มโซเฟียน เบญจเมธา’ ที่ปัตตานี อู๋ยกแล้วว่า “หลายสิ่งผมไม่คิดว่าจะมีในปัตตานี แต่สิ่งที่น่าสนใจกว่าไลฟ์สไตล์ว่ามีอะไรในบ้านเขาบ้าง คือแนวคิด วิธีการใช้ชีวิต ผมว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากๆ”

รู้สึกอย่างไรที่สื่อทางพุทธมาขอสัมภาษณ์

ถ้าเกิดได้ติดตามที่ พี่ต้องการสะท้อนตรงนี้มาตลอด แกนแกนของแต่ละวิถีของคน

พอรู้ว่าเป็นสื่อของทางพุทธ เรา รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีมาก ที่จะได้ร่วมกันถ่ายทอดสิ่งที่เป็นแก่นจริงๆ ... ศิล 5 เองก็ดี พรหมวิหาร 4 ก็ดี มันไม่มีอะไรที่เราต้องคัดค้านกันเลย

อู๋ บุคตาเบลส กล่าวว่า “ผมชอบประโยคที่พี่เขาพูดว่า มีคนเคยพูดไว้ว่า ‘ถ้าเราเป็นศาสนิกที่ดีของศาสนาเราเอง เราก็จะเป็นศาสนิกที่ดีของศาสนาอื่น เช่นเดียวกัน’”

เอ็มโซเฟียนเป็นใครมาจากไหน

ผมเรียนสายช่าง แล้วก็ไปเรียนออกแบบศิลปะที่ฝรั่งเศส ๔ ปี แล้วก็กลับมาทำงานเป็นดีไซน์เนอร์ที่กรุงเทพฯ ๒ ปี แล้ววันหนึ่งก็คิดว่า ไม่ใช่แล้ว

ตั้งแต่เล็ก ๆ ผมตั้งเป้าว่าผมจะอยู่ที่นี้ ผมก็จะมีมุมคิดว่า เวลาผมไปเรียนอะไร ผมจะรีบไปเอาข้อมูลมา เพื่อจะกลับมาบ้าน กลับมาพัฒนาชุมชน

ปราชญ์ท่านหนึ่งบอกว่าคนเราเดินทางแสนไกลเพื่อหาแรงบันดาลใจ แต่สุดท้ายกลับมาบ้าน เพื่อเจอสิ่งนั้น, ผมมีพลังเพราะว่าครอบครัว

ธรรมชาติสอนอะไรคุณบ้าง

เวลาธรรมชาติสอนเรา มันไม่พูดมากให้เรารำคาญ มันจะทำให้เราเปิดและอธิบายผ่านทุกอย่างให้เราเข้าใจเอง แล้วทุก ๆ มิติจะเข้าใจแตกต่างกัน ธรรมชาติสอนเราตลอดเวลา ...

สามจังหวัดชายแดนนี้ไม่มีเซรามิคเลย ไม่เคยมี มีแต่ลำปาง เชียงใหม่ เราว่า เราต้องทำเซรามิคทั้งที่ไม่ได้เรียนแต่เราก็ลงมือ “ทำ”

“ดินได้เท่า” ชุดทุ่งนาเลย ดินมีศักยภาพอย่างไรก็เอาดินนั้นแหละ มาพัฒนา มันได้แค่ไหนมันก็คือตรงนั้นแหละที่พัฒนา มันสวยแค่นี้หรือว่ามันไม่สวย มันก็เป็นแบบนี้ มันสวยแบบนี้ ...

ผมทำบ้านสามหลัง บ้านสามหลังนี้ก็คือบ้านเซรามิค บ้านไม้ บ้านปูน, บ้านเซรามิค มันโปร่งโล่ง แต่มันก็แตกหักง่าย, บ้านไม้มันอบอุ่น แต่มันก็ผุพังไปตามกาลเวลา, บ้านปูน มันแข็งแข็ง แต่มันก็แข็งกระด้าง ทึบตัน มันไม่มีใครสมบูรณ์แบบ สิ่งสมบูรณ์คือการรักษาพื้นที่ซึ่งกันและกัน การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

มันเป็นส่วนหนึ่งที่ผมทำผลงาน เพื่อเตือนตัวเองมากกว่า ดินก็คือบ้าน เป็นบ้านของทุกสรรพสิ่ง เป็นบ้าน เป็นแหล่งกำเนิด เป็นที่กำเนิด เป็นต้นทุนของอาชีพ

กลับบ้าน ทำอะไรที่บ้านบ้าง

เพื่อนบ้าน: รู้จักเขาครั้งแรก เขามาค้นหว่า คนที่นี้ทำอาชีพอะไรอยู่ในหมู่บ้าน เขาเล่าให้ฟังว่า เขากลับมาอยู่บ้านเขาไม่รู้ว่าทำอะไรดี ที่บ้านเกิดของเขา ตอนแรกเราทำนา

เขาได้แนวคิดมาบอกเราว่า เราน่าจะทำอะไรที่มันมีวัตถุดิบในบ้านเรา เราอย่าไปคิดทำอะไรที่วัตถุดิบมันมาจากที่อื่นเขาก็ให้มอง ให้เราคิดก่อน ให้แง่คิด และให้เราคิดด้วย ไม่ใช่แนะนำอย่างเดียว

อู๋ ๆ เขาก็เล่าให้ฟังว่า ผมมีชมรมนักเรียนแต่ที่ต้องไปซื้อเป่าธนูมาจากที่อื่น เขาก็ให้กำลังใจ พี่ลองทำเป่าธนู ถ้าทำได้ผมมีตลาด แล้วพี่จะมีมูลค่า คนทำนาก็จะได้ใช้ฟางนี้ให้เกิดประโยชน์ ฟางที่ได้ จะได้ไม่ต้องเผา

เอ็มโซเฟียน: มันเป็นกำลังใจว่าทุกวันนี้เราต้องอยู่ในสังคมที่ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน สร้างแรงบันดาลใจซึ่งกันและกัน อันนี้ไม่ต้องพูดเรื่องศาสนาเลย ผมคิดว่า เราแค่สร้างสิ่งดี ๆ เอาใจเขามาใส่ใจเรา เรา รู้สึกว่า เราจะมีคุณค่า

ท่านนบียบอกไว้ว่า หากเรามีมือข้างหนึ่ง เราไปมองคนที่ไม่มีมือทั้งสองข้าง หากเราไม่มีมือทั้งสองข้าง เราไปดูคนที่มืเท้าข้างหนึ่ง คิดว่า

ยังมีคนที่ลำบากกว่าเรา แบบนี้เราจะโฟกัสคนอื่นมากกว่าโฟกัสตัวเอง โลกนี้
ประคองอยู่ได้ด้วยการเกื้อกูลกัน

มีแนวคิด หลักการทำงานอย่างไร

กระบวนการทำงานของผมทั้งหมดทุกวันนี้มอง 3 ประการด้วยกันแล้วจะ
สำเร็จแน่นอน

๑. สร้างทานบริจาคต่อเนื่อง
๒. สร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์
๓. เลี้ยงดูลูกๆ ให้เป็นกัลยาณบุตร

เราตายไป แต่เรายังทิ้งสายพันธุ์พะยะ ยังทิ้งศูนย์เรียนรู้ ยังทิ้งถนนหนทางที่ดี
ผมว่าอันนี้ มันเป็นความสำเร็จ

กลับมาพัฒนาบ้านเกิด คิดว่าพอใจหรือยังครับ

ผมไม่ได้มองเป้าหมาย ผมมองไปเรื่อยๆ มันคือกระบวนการ

มีอันหนึ่งกรอบที่ท่านนบีขีดไว้เป็นรูปสี่เหลี่ยม แล้วท่านก็ขีดภายใน
เป็นเส้นลากยาวออกนอกกรอบสี่เหลี่ยมนั้น แล้วท่านก็ขีดเส้นเล็กๆ ก้างปลา
ท่านว่านี่คือชีวิตมนุษย์ เส้นที่ยาวออกไปคือเป้าหมาย คือความคาดหวังของเขา
เช่นอยากให้ชุมชนเป็นอย่างนี้ๆ ส่วนสี่เหลี่ยมนี้คืออายุขัยของเขา มันไม่ถึง
แน่นอน และในอัลกุรอานก็ย้ำว่า เราได้อาพวกเจ้าไปในสภาพที่เป็นเยาว์วัย ชาย
ฉกรรจ์ แก่ชรา ทุกคนมีเวลาของตัวเอง เราหวังเรามองไปได้ แต่สิ่งที่สำคัญคือ
เส้นเล็กๆ ก้างปลา นี้ ท่านกล่าวไว้ว่าถ้าเส้นที่หนึ่งไม่ประสบแก่เจ้า ก็จะมีเส้น
ถัดไปประสบกับเจ้า ถ้าเกิดเส้นถัดไปไม่ประสบกับเจ้าก็จะมีเส้นต่อมาประสบ
กับเจ้า ถ้าเกิดเส้นต่อมาไม่ประสบกับเจ้าก็จะมีเส้นถัดๆ ไปประสบแก่เจ้า
เส้นนั้นๆ ก็คืออุปสรรค

เราโฟกัสเป้าหมาย แต่อย่าลืมอุปสรรค อุปสรรคมันคือภูมิปัญญา ทุกวัน
นี้เราทำงานเพื่อหนีอุปสรรค ไม่คิดว่าอุปสรรคมันกำลังจะกลายเป็นทักษะใหม่ๆ
มีนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เกิดมาจากอุปสรรค มนุษย์เดินทางไปนอกโลกได้เพราะ
อะไร ก็เพราะอุปสรรค

ทุกอย่างเป็นครูอยู่ในตัวมันเอง

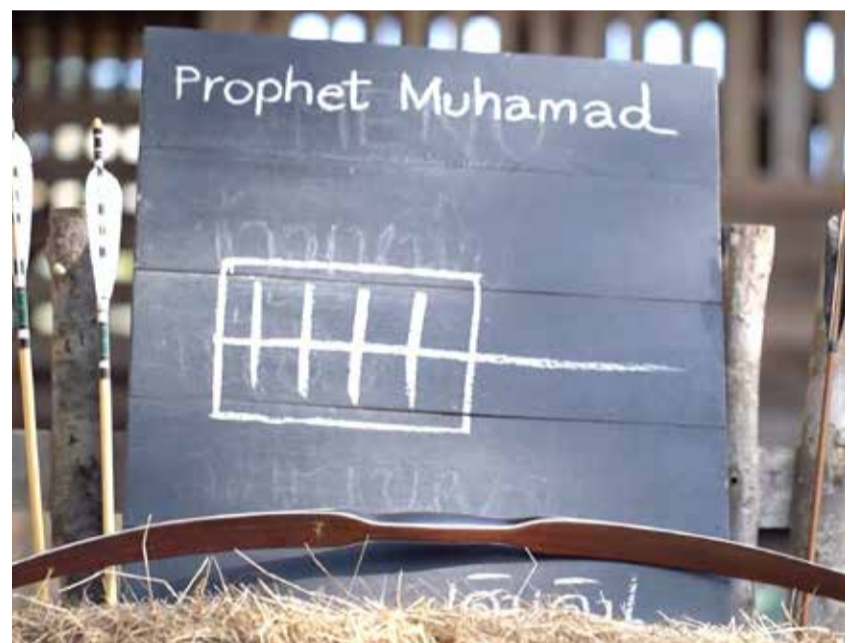
ยิ่งรู้ ผมก็อยากยิ่งให้มันถูกตรงกลาง แต่ผมสนใจกระบวนการที่ผมยิ่งมากกว่า

ยิ่งรู้แต่ละดอกบางที่ออกซ้าย บางที่ออกขวา ไม่เข้าเป้า แต่มันคือ
ครูทุกครั้ง คือคำสอนที่สะท้อนกลับมา

ทุกผลกระทบขึ้นอยู่กับเจตนา

สังกรรมมันมาเหมือนคนแปลกหน้าแล้วจะกลับไปเหมือนคนแปลกหน้า

เวลาเราพูดเรื่องธรรมะ เรื่องสังกรรมมันเหมือนเพื่อน แต่อย่าลืมนะว่าโลกนี้
ครองอยู่ได้เพราะมีสมดุขของคุณธรรม เราไม่สามารถเป็นสิ่งที่ชาวสะอาดได้
ถ้าไม่รู้จักความมิดมิด แต่ว่าขอเก็บในใจเพื่อให้เป็นบทเรียนของตนที่เราเคย
ทำอะไรไว้และเราต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเอง ทุกผลกระทบ การงานทั้งหมด
ขึ้นอยู่กับเจตนา

รับชม @Line TV

อ่าน @The Lecture

บางเสียงจากนิทรรศการ

ท้องฟ้ายังอยู่หน้าโรงกล
แล้วตัวเธอก็จากไป
สายตาสลับสว่างขึ้นมา ...
ป๊อด MD

ที่นี่ สบายมากเลยคะ

ชอบมาตัด
นาตรี ค่ะ

ห้องสงบ
สบายทุก
การเคลื่อนไหว

The Lecture

online

บันทึกเรื่องราวรอบๆ สวนโมกข์กรุงเทพ อาทิ ธรรมบรรยายของครูที่มานี่
บทสนทนาที่น่าสนใจ การงานและกิจกรรมที่อยากเล่า แบบเบาๆ
ฉบับกระดาษ อ่านได้ที่ สโมสรรรรมทาน CDS
ฉบับออนไลน์ อ่านได้ที่ QR CODE ด้านข้าง
ติดต่อขอบรรณารักษ์ได้ที่ ib Facebook

Facebook

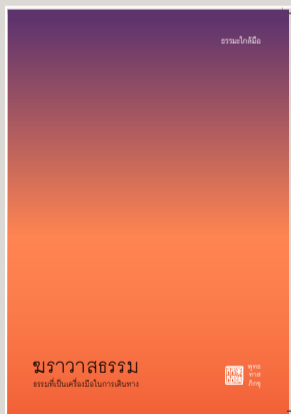
The Lecture

Instagram

thelecture.ig

มรณาสธรรม

๕๖ หน้า ๒๐ บาท

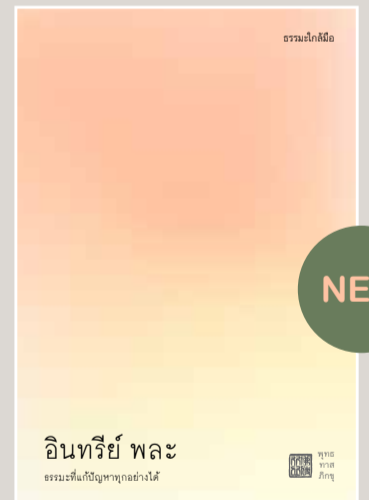
ธรรมที่เป็นเครื่องมือในการเดินทาง
สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ

อิทธิบาท

๕๖ หน้า ๒๐ บาท

ธรรมที่เป็นรากฐานความสำเร็จ
ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

อินทรีย์ พละ

ธรรมเชิงปฏิบัติทุกอย่างที่ได้

สัมปปธาน

๕๖ หน้า ๒๐ บาท

ความเพียร ๔ ประการ
เพียรระวัง เพียรละ เพียรสร้าง
เพียรรักษา

สติปัฏฐาน

๕๖ หน้า ๒๐ บาท

เครื่องมือให้บรรลุมรรคผลนิพพาน
กาย เวทนา จิต ธรรม
ตั้งสติทางสมณะแก่ฟุ้งซ่าน
ตั้งสติทางวิปัสสนาแก้เฝ้า

อินทรีย์ พละ

๕๖ หน้า ๒๐ บาท

ธรรมะที่แก้ปัญหาได้ทุกอย่าง
ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา

สมาชิกรายปี ๑๒ ฉบับ

จัดพิมพ์โดย : หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ สมทบได้ที่ : สโมสรรรรมทาน สวนโมกข์กรุงเทพ (CDS)

register.bia.or.th